

Sommerfugle i de danske Grænseegne i Sønderjylland.

III. Arnum-Egnen.

Af

J. G. Worm-Hansen.

Med Støtte af Japetus Steenstrups Legat besøgte jeg i Sommer for 3die Gang Sønderjylland*) — i 10 Dage, fra den 24. Juli til 2. August 1938.

De interessante Resultater, som Egekrattene ved Frøslev havde vist sig at frembyde, gav mig Lyst til at forsøge andre, muligt lignende Egne, og jeg valgte derfor Arnum-Egnen med særligt Henblik paa Spandet Egekrat og Hønning Mose ved Lindet Skov.

En Henvendelse til Chefen for Egnens Skovdistrikt, Skovrider Svend Rix, Lindetskovgaard, om uforstyrret Færden paa Mark og i Skov blev imødekommet med stor Elskværdighed; Skovrideren befordrede mig adskillige Aftener fra Arnum til Hønning Mose i sit Automobil og deltog selv i Sukkerloknings-Fangsten.

Jeg boede udmærket paa Hotel Bennetsen i Arnum. Herfra foretog jeg Udflugter til Lindet Skov (4 km mod Syd), Hønning Mose (6 km mod Syd), Stensbæk Plantage (3 km mod Nord), Spandet Egekrat (ca. 3 km mod Vest) og Gaansager Egekrat (ca. 4 km mod Sydvest). Hver for sig burde disse forskellige Lokalteter have været Genstand for grundige Undersøgelser; nu forsøgte jeg naturligvis saa vidt muligt at orientere mig og finde ud af, hvor der var mest at gøre. Det blev til lange Traveture, Undersøgelserne blev noget spredte, og talmæssigt blev Udbyttet næppe saa stort som i Frøslev og Gallehus, hvor jeg boede paa selve Fangststedet. Navnlig Sukkerlokningen blev mindre intensiv, og kun de forannævnte Nature til Hønning Mose gav Udbytte. De andre Aftener forsøgte jeg Sukkerlokning i Udkanten af Ar-

*) Se Entom. Medd. XVIII Bind, 5. Hæfte, 1934 og XIX Bind, 5. Hæfte, 1935.

num By langs den nedlagte Jernbanelinie, men det gav næsten intet; det bedste her var den smukke Stankelben *Pedicia rivosa* L.

I Stensbæk Plantage var jeg 2 Gange, anden Gang for nærmere at undersøge et Fund fra første Tur, som havde min Interesse. Det gjaldt Billen *Bembidium paludosum* Panz. Den er hidtil kun funden ved Vejle, Horsens og Kolding. Horsensfundet gjorde jeg selv den 2. Juni 1893 (Hansted Aa ved Løghøj), og dette Fund blev Indledningen til mit Bekendskab med Entomologen A. C. Jensen-Haarup. Det vakte følgelig gamle Minder nu at finde Arten ved Gjels Aa, hvor denne tangerer Stensbæk Plantage. Og Findestedet lignede det ved Hansted Aa: en af Strømmen dannet Sandrevle, hvorpaa Dyret færdedes i stort Antal.

Iøvrigt havde Spandet Egekrat og Gaansager Egekrat min største Interesse. I Lyngen ved Spandet Krat fløj *Ortholitha moeniata* Sc. i Antal, og her tog jeg den 1. August den for Faunaen nye Sommerfugl: *Crambus hamellus* Thnbrg. Af Egebuske udbankedes *Acrobasis zelleri* Rag. og Snudebillen *Attelabus nitens* Scop. (*curculionoides* L.).

„Skröp“*) kalder Befolkningen disse ejendommelige Krat, hvor Egepur og Bævreasp i Aarhundreder har kæmpet med Lyngen for Tilværelsen, næsten uberørt af Menneskers Indgriben og følgelig frembydende charmerende Lokalteter for den Naturinteresserede, Faunisten som Floristen.

Efter min Hjemkomst læste jeg i Jydske Tidende (Nr. 195 for den 19. August 1938) en begejstret Artikel om Lovrup Skröp, „Et tusindaarigt Egekrat ved en sandet Hedevej“ af „Spectator“. Artiklen er en Hymne til Egekrattets Naturskønhed og sjældne Planteliv, og den slutter med Ønsket om, at de urgamle Skønhedsværdier bliver fredede, at ikke Arealerne kommer under Kultur, d. v. s. at de ikke beplantes med Granplantager.

Spandet Skröp er vistnok fredet; Mindestenen deroppe paa dens højeste Punkt kunde tyde derpaa. Ikke for Turisters Skyld, thi turistmæssig set har det gamle Egekrat næppe større Tiltrækning, men for den uberørte Naturs Skyld. Det viser sig jo, at man paa et saadant Sted den Dag i Dag kan finde Dyr- og Plantearter, som vel er nye for vore Fortegnelser, men som sikkert har haft Tilhold paa deres meget begrænsede Omraade fra urgammel Tid.

Som ved Frøslev og Gallehus samlede jeg Insekter af alle Ordener til Zoologisk Museum i København. Af Sommerfugle fandtes de i det følgende opførte 125 Arter. I Fortegnelsen er

*) I „Trap“ findes Benævnelser „Skröv“. Mon ikke Betegnelsen har Forbindelse med det engelske shrub.

Arterne ordnet efter Klöcker i „Danmarks Fauna“, Pyraliderne dog efter Spuler.

Papilio machaon L. 1 Imago af 2. Kuld ved Lindetskovgaard den 29. Juli (Skovrider Sv. Rix). Skovrideren meddelte mig, at han ved Forsommertid havde set Svalehalen i de tilstødende Lyngmoser.

Pieris brassicæ L.

P. rapæ L.

P. napi L. Denne sidste langt den hyppigste.

P. daplidice L. En Han i Stensbæk Plantage d. 28. Juli.

Gonepteryx rhamni L. Den 1. August.

Pyrameis atalanta L. Et affløjet Stk. i Lyngen ved Gaansager Skrøp den 27. Juli. Eksemplarets Tilstand kunde tyde paa, at det var overvintret.

Vanessa io L. En fuldvoksen Larve nær Forpupning paa Vejen ved Lindetskovgaard den 24. Juli.

V. urticæ L. Alm. fra 31. Juli.

Melitæa athalia Rott. I Antal i Egekrattene under hele mit Ophold paa Egnen, affløjne saavel som helt friske Ekspl. Arten maa have en forholdsvis lang Flyvetid.

Argynnis aglaja L. Spandet Skrøp og Stensbæk Plantage.

A. paphia L. Lindet Skov.

Satyrus semele L. Meget alm.

Aphantopus hyperanthus L.

Epinephele jurtina L.

Coenonympha pamphilus L.

Chrysophanus phlæas L.

Lycæna argus L.

L. icarus Rott.

L. semiargus Rott. Mest affløjne Ekspl.

L.alcon F. 3 Stk. i Lyngen ved Gaansager Skrøp den 29. Juli.

L. (Cyaniris) argiolus L. 1 ♂ af 2. Kuld ved Gaansager Skrøp den 29. Juli.

Adopæa lineola Ochs. 1 ♂ ved Spandet Skrøp d. 25. Juli.

A. thaumas Hfn. Hyppig overalt.

Augiades sylvanus Esp. Nogle Stk., mest affløjne.

Smerinthus ocellata L. Smaa Larver paa glatbladede Pile.

Sphinx ligustri L. Larver — smaa og halv voksne — i Antal paa smaa Syrenbuske nær Spandet Skrøp den 1. August.

S. pinastri L. En ♀ paa en Telefonpæl nær Arnum Nykro den 27. Juli — fjærnt fra nærmeste Fyrrebeplantning.

- Cerura bifida* Bkh. En spæd og en næsten voksen Larve paa Asp ved Gaansager Skrøp den 29. Juli.
- Notodonta ziczac* L. Smaa Larver paa Pil den 1. August.
- Lophopteryx camelina* L. 1 ♀ udbanket af Eg i Spandet Skrøp den 25. Juli.
- Orgyia antiqua* L. Larve paa Eg i Hønning Mose.
- Lasiocampa quercus* L. Sværmende i Lyngen.
- Drepana curvatula* Bkh. Larver paa El ved Aæn i Stensbæk Plantage.
- Acronycta megacephala* Fabr. I Antal paa Sukkerlokning i Hønning Mose.
- A. tridens* Schiff. Paa Sukkerlokning i Arnum, 27. Juli.
- Agrotis strigula* Thnbg. Sværmende om Dagen i Lyngen ved Gaansager Skrøp. Ved Lys i Arnum, 2. August.
- A. fimbria* L. I Antal paa Sukkerlokning i Hønning Mose.
- A. augur* Fabr. 1 Stk. samme Sted 30. Juli.
- A. pronuba* L. Talrig paa Sukkerlokning.
- A. baja* Fabr. Sukkerlokning.
- A. brunnea* Fabr. Ligeledes.
- A. vestigialis* Rott. Ved Lys i Arnum.
- Mamestra brassicæ* L. Hyppig paa Sukkerlokning.
- M. dentina* Esp. Ved Lys i Arnum.
- Bombycia viminalis* Fabr. Paa Sukkerlokning ved Lindet-skovgaard.
- Hadena versicolor* Borkh. I Antal paa Sukkerlokning ved Lindet-skovgaard. 1 Stk. af den mørke Varietet: *ætiops* Heydem.
- H. latruncula* Hb. Paa Sukkerlokning.
(*H. strigilis* Cl. saa jeg ikke).
- H. monoglypha* Hufn. Paa Sukkerlokning i Hønning Mose.
- H. lateritia* Hufn. Ligeledes.
- H. gemina* Hb. Ligeledes, 1 Stk. d. 25. Juli.
- H. secalis* L. Alm. paa Sukkerlokning.
- Trachea atriplicis* L. Ligeledes.
- Euplexia lucipara* L. Paa Sukkerlokning, 27. Juli.
- Naenia typica* L. Alm. paa Sukkerlokning.
- Leucania impudens* Hb. 1 Stk. paa Sukkerlokning i Hønning Mose d. 25. Juli.
- L. impura* Hb. Paa Sukkerlokning.
- L. lithargyria* Esp. Paa Sukkerlokning i Arnum.
- Rusina umbratica* Goeze. Ligeledes i Hønning Mose.
- Amphipyra tragopogonis* L. Ligeledes fra 27. Juli.
- Taniocampa stabilis* View. 1 voksen Larve paa Eg i Gaansager Skrøp 27. Juli.

Panolis griseovariegata Goeze. En halvvoxen Larve paa Fyr i Stensbæk Plantage den 28. Juli.

Erastria uncula Cl. Nær en Vejgrøft ved Gaansager Skrøp, 29. Juli.

Rivula sericealis Sc. Alm. ved Arnum.

Plusia chrysitis L. Ved Gram, sugende paa Blomst om Dagen.

P. gamma L. Enkeltvis.

Zanclognatha tarsipennalis Tr. Paa Sukkerlokning i Hønning Mose.

Hypena proboscidalis L. Paa Sukkerlokning ved Skovridergaarden.

Cymatophora or Fabr. Hyppig paa Sukkerlokning i Hønning Mose.

C. duplaris L. Paa Sukkerlokning ved Arnum.

Pseudoterpna pruinata Hufn. Ved Gaansager Skrøp. Ret almindelig.

Acidalia dimidiata Hufn. Paa Sukkerlokning i Hønning Mose.

A. bisetata Hufn. Ligeledes.

A. inornata Hw. Ligeledes, 1 Stk. d. 25. Juli.

A. immutata L.

Ephyra punctaria L. Larver paa Eg i Egekrattene.

Timandra amata L. Enkeltvis ved Gram.

Lythria purpurata L. I Stensbæk Plantage og ved Spandet Skrøp.

Ortholitha plumbaria Fabr. Alm. i Lyngen.

O. limitata Sc. Alm.

O. moeniata Sc. Ved Spandet Skrøp. I Antal i Lyngen d. 1. August.

Lygris associata Bkh. Ved Lys i Arnum.

Larentia viridaria Fabr. Paa Sukkerlokning ved Skovridergaarden.

L. rivata Hb. I Spandet Skrøp.

L. sociata Bkh. Flere Steder.

L. bilineata L.

L. sordidata Fabr. Paa Sukkerlokning.

L. comitata L. Ved Lys i Arnum.

Tephroclystia subfulvata Hw. Gaansager Skrøp 29. Juli.

T. nanata Hb. I Lyngen.

Abraxas marginata L.

Deilinia exanthemata Sc.

Ennomos alniaria L. En fuldvoxen Larve paa Pil nær Spandet Skrøp den 1. Aug., klækket 16. Aug.

Selenia bilunaria Esp. (*jularia* Hw.). En ♂ ved Spandet Skrøp d. 1. August.

Epione parallelaria Schiff. I Spandet Skrøp den 1. August.

Boarmia ribeata Cl. Paa Sukkerlokning i Hønning Mose. Jeg tog en ♂ d. 27. Juli og en ♀ d. 30. Juli, men saa flere. Alle Ekspl. affløjne.

Ematurga atomaria L. Alm. i Lyngen.

Nola strigula Schiff. Larve paa Eg i Hønning Mose den 26. Juli.

Earias chlorana L. Larven hyppig paa Pil.

Diacrisia sannio L. En Hun i Stensbæk Plantage d. 28. Juli (Ulf Kjær Hansen).

Arctia caja L. ♂ i Antal ved Lys i Arnum.

Cybosia mesomella L. Af og til siddende i Lyngen.

Lithosia lurideola Zinck. Paa Sukkerlokning i Hønning Mose.

Zygæna filipendula L. Hyppig ved Egekrattene.

Crambus fascelinellus Hb.

C. inquinatellus Schiff.

C. tristellus Schiff.

C. perlellus Se.

C. margaritellus Hb.

C. falsellus Schiff.

C. hortuellus Hb.

C. pasquellus L.

C. hamellus Thnbrg. Ny for Danmarks Fauna. Arten er efter Spuler funden i Sandegne i Mellem- og Nordeuropa (Sverige), vestlige Frankrig og Mellem-Italien. Herefter er dens Forekomst i Danmark ikke overraskende eller uventet. Jeg tog 1 Stk. i Lyngen ved Spandet Skrøp den 1. August.

Acrobasis zelleri Rag. Nogle Stkr. udbanket af Egebuske i Egekrattene.

Aglossa pinquinalis L. Ved Lys i Arnum.

Nymphula nymphæata L.

Scoparia basistrigalis Knaggs. Paa Sukkerlokning i Hønning Mose.

S. dubitalis Hb.

S. sudetica Z. Paa Sukkerlokning i Hønning Mose.

Pionea lutealis Hb.

Pyrausta fuscalis Schiff.

P. cespitalis Schiff.

Paa Blomster, særlig Røllike, ved Gaansager Skrøb fløj et Par
smukke Adelineae, nemlig:

Nemotis metallicus Poda og

N. minimellus Z. Denne sidste var den hyppigste.

København, November 1938.
